

Soldaten hier die bomba's leggen?

Boys die haven willen gaan cc me VANDAAG JOB!!!

515

390

De rol van social media in de betrokkenheid van jongeren bij zware en georganiseerde drugs- en geweldscriminaliteit

Bergers, van Deuren, Roks, Habets, Leukfeldt & Eichelsheim

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

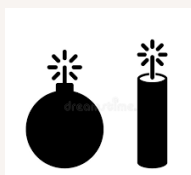
nscr Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandeling

Erasmus University Rotterdam

1

Onderzoeksvragen

1. In **hoeverre** worden jongeren via social media benaderd voor zware en georganiseerde drugs- en geweldscriminaliteit en wat zijn hun achtergrondkenmerken?
2. Voor **welke vormen** van zware en georganiseerde drugs- en geweldscriminaliteit worden jongeren via social media benaderd?
3. Op **welke manieren** raken jongeren via social media betrokken bij zware en georganiseerde drugs- en geweldscriminaliteit en hoe verhoudt dit zich tot wat we weten over de traditionele offline aanwasmechanismen?

2

Methode

Online vragenlijst via I&O
jongerenpanel (1.016
respondenten 16 - 27 jaar)

Berichten openbare
Telegramgroepen januari 2024 –
januari 2025

10 interviews professionals
28 interviews jongeren

3

Deelstudie 1: Landelijke vragenlijst jongerenpanel

4

Tabel 1. Gewogen achtergrondkenmerken van de respondenten (N=1.016)¹

	N	%
Geslacht		
Man	513	50,5
Vrouw	501	49,3
Genderneutraal	1	0,1
Wil ik niet zeggen	1	0,1
Leeftijd		
16-21 jaar	492	48,4
22-27 jaar	524	51,6
Etniciteit		
Nederlands	837	84,6
Europees	52	5,2
Niet-Europees	75	7,6
Onbekend	25	2,7
Niet opgegeven		
Opleidingsniveau		
Praktisch	52	5,1
Middelbaar	463	45,7
Theoretisch	500	49,2

Landelijke vragenlijst jongerenpanel

- Blootstelling oproepen criminele activiteiten
- In hoeverre en hoe vaak van vrienden/familie gehoord via social media benaderd
- In hoeverre en hoe vaak zelf via social media benaderd
- Typen drugs- en geweldscriminaliteit
- Frequentie blootstelling en benadering
- Type social mediaplatform
- Afzender (bekende versus onbekende)

5

- 79,5% van de steekproef is nooit blootgesteld via social media;
- Mate van blootstelling verschilt naar gelang type delict en type social mediaplatform
- Herhaaldelijke blootstelling komt relatief weinig voor

Fig 1. Blootstelling van de groep respondenten die berichten op social media hebben gezien waarin personen werden gezocht voor het plegen van een drugs- en/of geweldsdelict (N=199)

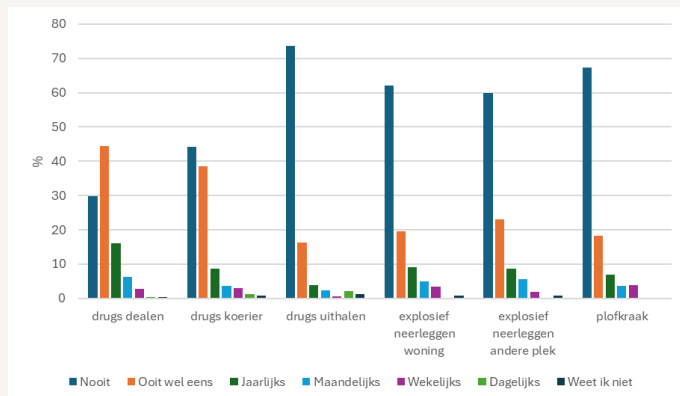
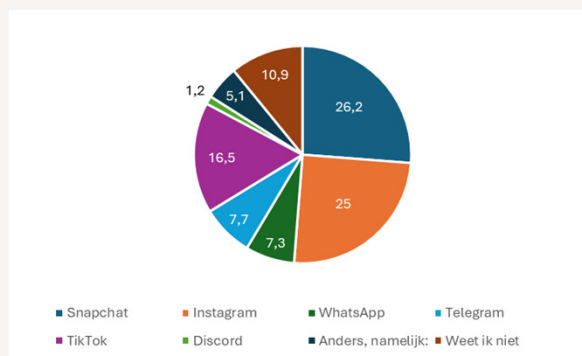

Fig 2. Type social mediaplatform waar jongeren de laatste keer zijn blootgesteld aan oproepen voor het plegen van een drugs- of geweldsdelict (%)

6

- 93,4% van de steekproef is nooit benaderd via social media;
- Jonge mannelijke doelgroep (21 jaar of jonger) wordt vaker benaderd
- Online benadering relatief vaak door onbekenden

Fig. 3. Type drugs- en/of geweldsdelict waarvoor de groep respondenten via social media is benaderd (N=62)

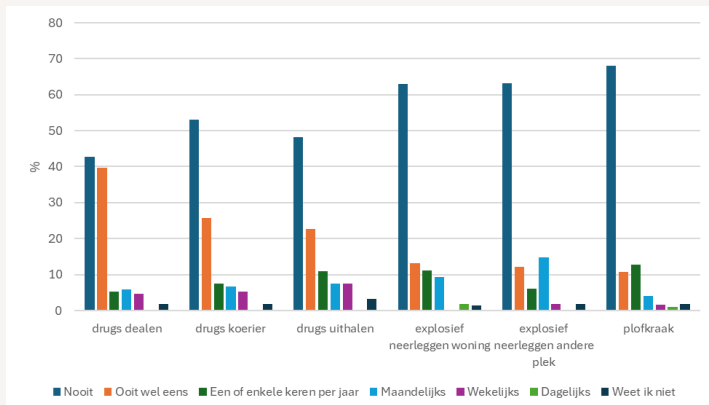
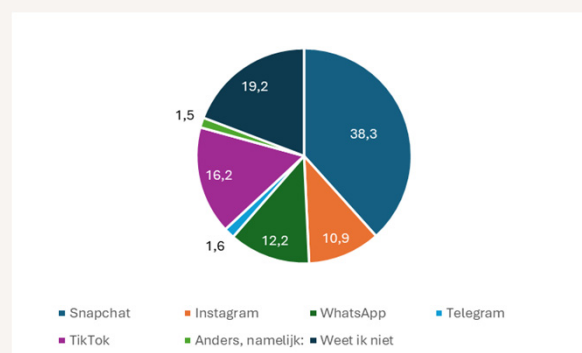

Fig. 4. Type social mediaplatform waar jongeren de laatste keer zijn benaderd voor het plegen van een drugs- en/of geweldsdelict (%)

7

Soldaten hier die bomba's leggen?

Boys die haven willen gaan cc me VANDAAG JOB!!!

515

390

Deelstudie 2: Berichten openbare Telegramgroepen

8

Algemene bevindingen

- **Abstracte berichten**
 Wie werk heeft bericht me (12 juni 2024, Profkraak)
 Echte werkers kom in chat wie werk nodig heeft (4 mei 2024, WIET & HASJ HANDEL BELGIË/NL)
- **Telegramgroep generieke plaats voor vraag/ aanbod verschillende typen criminaliteit**
 Driver nodig om je shit of F'ers s te moven? Link me en we gaan werken. Eigen vervoer is gefixt. ✓ Elke dag beschikbaar. ✓ (11 mei 2024, Vuurwerk Rotterdam)
- **Naam Telegramgroep kan soms richting geven aan regio of stad, maar vaak ook niet**
 Handelsgroep, Swipeouwe, €Papmakers
 Utrecht + Omgeving Handelsgroep 030, #52 Houtwijk, A'damse Handel
- **Interacties vinden doorgaans plaats in privéberichten**
 "cc voor meer info", "cc me" (contact me), "pb" (privébericht), "stuur mij privé", "DM nu" (direct message) en "bij interesse stuur me een pb en stuur ik je wat nodig is".

9

Werkspot voor diensten: vraag naar uitvoerders (drugs)

Zijn er mensen die werken in de Antwerpse haven??
 Stradlers/reefers/security/chauffeurs??
 Stuur me privé (6 april 2024, WIET & HASJ HANDEL BELGIË/NL).

!!!! Ik zoek uithalers in luchthaven Zaventem gaat om groot werk
 ken je iemand of werk je er zelf bericht me !!!!!
 (3 september 2024, Marktplaats NL 🇳🇱 & 🇸🇪)

Ben jij koerier zoek jij werk? DM nu, enkel echte werkers elke dag werk. 💎💎💎
 💰💰💰 100 100 ✖✖💎💎
 (22 januari 2024, HANDELGROND)

💰💰💰💰💰💰💰💰💰 JIJ DAAR! In bezit van een ribba, een eigen wagen
 (Of huurwagen) en een gezond verstand 🧠
 !!!! Meld je onmiddellijk aan !!!! Direct werk-snelle opstart-onmiddellijke uitbetalingen!
 Dit is geschikt voor discrete koeriers die niet vies zijn van ❄️ Leveren op een vertrouwde lijntje !
 ! Mooie bedragen vanaf €2500-€3000 per 6 dagen !
 !! Snel schakelen ➡️ Plaatsen zijn beperkt !! @gebruikersnaam
 (20 september 2024, HANDEL ONLINE 🇳🇱 🇸🇪)

Ben jij 18+ (blanco strafregister) met vervoer (auto of brommer) om naar werk te gaan je geraakt op de kaai
 en belangrijkste van al ballen van staal verspil ons tijd niet, goed betaalde haven jobs bij interesse
 stuur me een pb en stuur ik je wat nodig is 2 vliegen in één klap je hebt werk en toekomstzekerheid 👍
 (18 januari 2024, ING Nederland)

OPZOEK NAAR MENSEN DIE GEÏNTERESSEERD ZIJN VOOR HAVEN JOB VOOR VANAVOND UITBETALING 20K
 JE WORD PERSOONLIJK OPGEHAALD CC VOOR INTRESSE ⚠️ ALLEEN SERIEUZE WERKERS ⚠️ CC VOOR MEER INFO
 (26 januari 2024, Handel & Fraude !)

10

Werkspot voor diensten: zelfinitiatief (drugs)

Zoek mensen voor wie ik kan werken ben uithaler heb voor verschillende mensen gewerkt, 1x opgepakt van de 6 x (18 februari 2024, WIET & HASJ HANDEL BELGIË/NL)

Mensen met jobs? Niks is te gek. Ervaring met dealen en uithalen.
Bericht me (17 juni 2024, SwipeOuwe 🚀)

Haven medewerker Rotterdam aanwezig, werkend op ECT terminal, kan locaties van bakken bekijken/volgen, gouden schakel dus. Alleen serieuze mannen in mijn chat! (4 september 2024, Handel & Zaken NL ツ)

BETROUWBARE WERKER ! Ik ben opzoek naar een lijn die ik kan draaien voor iemand Ik ben in het bezit van een nette auto inclusief rijbewijs. Ik heb geen opium op mijn naam en heb geen strafblad meer. Het liefst een uur rijden van omgeving Rdam/Dordrecht/Breda maar kan altijd besproken worden. Harde werker maar ook eerlijk, stuur mij een bericht als je werk hebt voor me dan komen we er wel uit. 📞
(2 september 2024, Handelsland 🇳🇱)

Iemand uithaler gezocht ~ zonder ervaring. Maar serieuze gast !!! (7 april 2024, WIET & HASJ HANDEL BELGIË/NL)

Echte werker hier zoek job drugs alles is welkom omgeving damsko bericht me drrerries ?!!!
(29 april 2024, DE HANDEL GROEP 🚀)

11

Werkspot voor diensten: vraag naar uitvoerders (geweld)

Driver met gawwie gezocht voor paar dagen job in buitenland SPOED!
(22 februari 2024, Profkraak)

Soldaatgezocht die snellejelle osso met C6 en beetje benzine kan aansteken Bericht me beloning €800 euro omgeving noord Brabant Vandaagnodig per direct !! !! !!
(14 oktober 2024, International Market 🌐)

Soldaten hier die bomba'sleggen? (2 maart 2024, Handel & Fraude !)

Alleen werkers die bereid zijn om vies werk op straat te doen zoek werkers voor shootings die dingenbij osso kunnen leggen 📞 ❌ laat me weten voor je coke kan je ook berichten zuid Holland!!!!
@[gebruikersnaam] (24 maart 2024, HANDEL&FRAUDE)

C6 job waggie aanwezig, €750 Leiden Alleen cc als je gara staat
(6 september 2024, Handel & Fraude !)

12

Werkspot voor diensten: zelfinitiatief (geweld)

Ik ben beschikbaar voor allerlei soorten jobs of operaties, niets is te gek!
Gaan zeer professioneel te werk Enkel België 🇺🇦 🇵🇹 🇳🇱 Tarievenzijnte
bespreken, naargelang het risico van de operatie.
(15 februari 2024, WIET & HASJ HANDEL BELGIË/NL)

Zijn er boys die groffe bedragen geven om met c6 een osso op
te blazen cc me (24 maart 2024, Brabant Handel!)

👮👮👮 Soldaten bieden zich aan voor elk fysieke werk voor
serieuze mensen.DM 🇺🇦 🇵🇹 🇳🇱
(10 mei 2024, groepsnaam onbekend)

Heb jij iemand nodig om de vieze klusjes op te lossen? Of heb jij een
klus/klusje waarbij je iemand nodig hebt die je ergens mee moet
helpen? Bericht me!! Alles behalve spa's en online dingen. !!! Zoek
je iemand die wraakacties moet uitvoeren? Bericht me. Alleen
omgeving Utrecht grote bedragen heel nl Of heb je iets anders waar
goed mee verdient kan worden? Meld me!!!
(21 december 2024, 187Gangstersz 🇺🇦)

13

Soldaten hier die bomba's leggen?

Boys die haven willen gaan cc me VANDAAG JOB!!!

515

390

Deelstudie 3: Interviews professionals en jongeren

14

Algemene bevindingen

Regelmatige blootstelling criminele content en oproepen

'Tuurlijk, je komt dit overal tegen. Tegenwoordig zit het zelfs zo **diep in social media** [dat] als je het niet volgt of je bent gewoon een heel normaal persoon en staat echt **ver buiten de criminele wereld**, dat je het zelfs dan ook ontdekt of tegenkomt'

Berichten doorgaans afkomstig uit bestaand (indirect) netwerk

'Dit gaat voornamelijk om jongeren die in elkaars bereik zijn. Want ja, ik hoef jou niet per se te kennen om jou op Snapchat te hebben. Soms wordt iets doorgestuurd [...] en dan voeg je diegene toe omdat je hem weleens hebt gezien. **Je kent hem niet, maar je hebt hem weleens gezien en je denkt van 'wat een interessant leven heeft hij'**. Maar over het algemeen zijn het wel jongens of vrienden onderling of mensen in dezelfde kring, laat maar zo zeggen'

Zelf initiatief komt voor, maar 'wanhopige mensen', 'sukkeltjes'

'Ik heb dat anderen wel zien doen, van: 'ik z.s.m. **geld nodig, als je iets hebt.**' Dat is gewoon makkelijk, ze willen gewoon werken, dan hoef je **niet te wachten totdat je eruit wordt geplukt**'

'Ik zette mijzelf beschikbaar van '**yo als iemand mij nodig heeft voor een klus...**'. Ik heb dat niet zo vaak gedaan, misschien 2 of 3 keer en al die keer had het met drugs te maken'

15

Interviews: belangrijkste bevindingen (1)

Respondenten vooral 'offline' betrokken geraakt

'Het is nu **een hele hype** om via social media mensen te ronselen. En dat gebeurt ook wel, [...] maar tegelijkertijd ben ik dan wel van mening dat je de **focus verliest op het daadwerkelijke ronselen – dus gewoon echt ronselen op straat**'

'Ik werd op straat benaderd door wat oudere jongens'

'Via de criminele vriend' van mijn zus op sleeptouw werd genomen'

Risico's betrokken raken via social media

'Ik heb weleens gehoord dat mensen **niet worden betaald** zelfs. Dat ze eerst worden gelokt van 'ja, je krijgt geld en dit en dat en 100 procent en dit en dat'. Maar [...] dat achteraf diegene **gewoon geen contact meer zoekt of niet tevreden is** – dat is ook nog wel eens, ze doen alsof ze niet tevreden zijn, dat het niet is gegaan zoals ze verwachtten en **dat ze dan minder willen betalen**. Dat gebeurt wel eens. Maar dan heeft diegene wel die risico genomen'

'Het is de hele manier van berichten zeg maar. En je kan ook terugzien hoe lang iemand al actief is, en wat diegene in het verleden al gevraagd heeft. Kijk, als iemand tien keer op een dag hetzelfde bericht plaatst, is een beetje gek. **Als iemand in een week tijd constant dezelfde klus aanbiedt, is het ook raar**'

... maar ook beperkingen bestaand crimineel netwerk

'Ik zou nu vijf verschillende mensen kunnen bellen, zeg maar, die dat [het neerleggen van explosieven bij woningen] gewoon met vlag en wimpel doen voor echt een klein bedrag [...] **Maar dat is omdat ik zo'n netwerk heb. Als je niet zo'n netwerk hebt, dan is het natuurlijk hartstikke toegankelijk om het via daar [social media] te regelen**'

'Uithalers heb ik eerder wel gehoord ja, dat dat echt wel gewoon... **het risico is hoog he, heel veel van die gasten worden gepakt. Dus uiteindelijk, je kan wel in je eigen kring gaan zoeken, maar je kring raakt ook op.** Als het één keer goed gaat, vaak de tweede keer gaat het wel een keer fout, misschien de derde keer'

16

Interviews: belangrijkste bevindingen (2)

Social media vooral voor makkelijke, hoogrisico klussen

'het zijn gewoon **makkelijke kut klussen** en daar heb je gewoon makkelijke kut mensen voor nodig'

'Het is eigenlijk heel simpel. [...] Het is gewoon een oproep van... daar staat gewoon [...] letterlijk wat er moet gaan gebeuren, en waar het is, hoeveel het is. Maar dat krijg je ook pas nadat je akkoord hebt gegeven, van 'ik ga het ook echt doen', en eerder krijg je die gegevens ook niet. **Het is niet dat ze strooien met... 'hey wij zoeken iemand die daar, daar, daar...' Nee, dat gaat ook te veel opvallen'**

P = pakken (stelen)
 ⌚ = tijdslimiet
 🛵 of 🚗 = scooter of auto

Rol tussenpersonen

'Omdat de mensen die mij voor dit soort dingen vragen, ik in het verleden mee hebben gewerkt. Dus ik heb in het verleden met Pietje gewerkt, en Pietje is nu op zoek naar vier boys om wat te laten doen. Pietje kent mij goed, Pietje weet dat ik andere mensen ken, **Pietje heeft zelf niet de contacten of wil niet in zijn eigen netwerk gaan kijken**. Dus Pietje vraagt mij om het te regelen. **En ik krijg dan van Pietje als tussenpersoon een bedrag'**

'iemand zegt bijvoorbeeld 'ja ik geef jou duizend euro als je dit doet'. Die gaat dan iemand proberen te regelen die voor vijfhonderd euro gaat. Zo gaat dat gewoon'

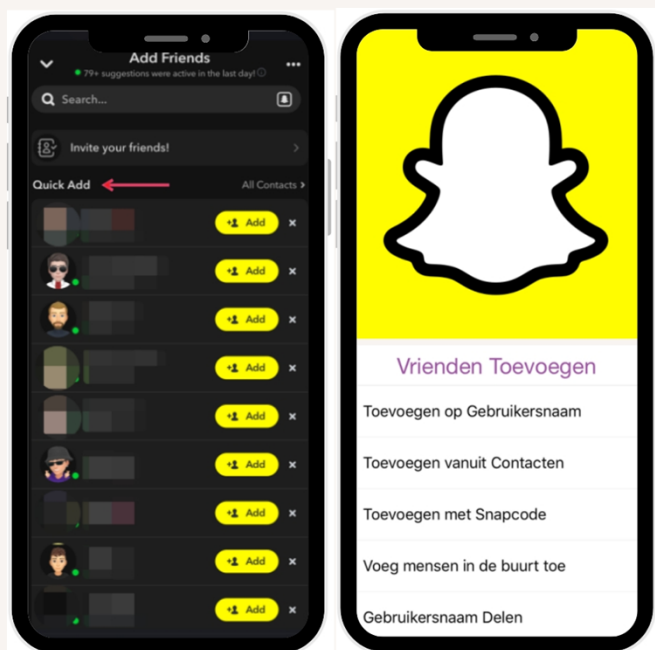
Plofkraken vooral 'fysiek' netwerk

'**Plofkrak is heel vaak eigen netwerk omdat heel veel jongens** [het] willen [...] doen, omdat er heel veel geld in zit [...] maar vaak is er altijd wel iemand van die groep die uit [stad] komt, want zij zijn daarvoor opgeleid. [...] **En ik denk dat je in zo'n klus echt wel iemand mee moet hebben die weet wat die doet**. Je kan wel vier amateurs [er]heen sturen, maar ik denk dat die zichzelf gewoon opblazen'

'iedereen heeft zijn taak en is ook goed in zijn taak'

17

Interviews: belangrijkste bevindingen (3)

Platform functionaliteiten

'Je maakt een account aan en je gaat heel een lijstje af aan mensen die je op dat moment kan toevoegen. **De volgende dag komt er weer een nieuw lijstje met mensen die je kan toevoegen**. Mensen gaan dan in op zulke deals en dat dan weer promoten op hun eigen verhaal voor korting'

'Als ze geen Telegram wilden installeren, dan maar via Snapchat. **Er staat een hele mooie lijst met mensen die je kan toevoegen op Snapchat bij jou in de buurt of gemeenschappelijke vrienden**, en dan gewoon snel te voegen en kijken wie daarop gaat happen'

18

Concluderende opmerkingen

- Offline instroommechanismen blijven belangrijk (buurt, familie, vrienden)
- Vooral risicovolle, uitvoerende klussen
 - uithalen van drugs of het leggen van (vuurwerk)explosieven
 - 'klusjes' die in principe door iedereen kunnen worden gedaan
- Social media: gelegenheidsstructuur voor rekruteerders en bereidwillige daders
 - Functionaliteiten apps ('Vrienden toevoegen')
- Actieve rekrutering, maar ook eigen initiatief
 - Ronselingsperspectief
 - Bereidwillige en gemotiveerde jongeren (al dan niet gestimuleerd door armoede en schuldenproblematiek)

19

Soldaten hier die bomba's leggen?

Boys die haven willen gaan cc me VANDAAG JOB!!!

515

390

Vragen?

s.van.deuren@vu.nl

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

nsCr Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandeling

Erasmus University Rotterdam

20